

Cloenda de les Visites Culturals Mediambientals

“Estiu 2003”

Josep Roqué (Associació Cultural “Les Terres del Marquesat”)

La visita als habitacles troglodites de la Vansa i un dinar de germanor a Vilanova de Meià amb una presentació àudio-visual de les millors fotos realitzades a les sortides d'estiu ha servit per a tancar les activitats culturals i mediambientals que l'Associació Cultural “Les Terres del Marquesat” ha realitzat durant aquest estiu a la Noguera.

Aquestes coves estan situades dins d'una gran massa de conglomerats, materials originats per l'erosió realitzada per rius molt cabalosos sobre la massa muntanyenca situada més al nord, ara fa uns 30 milions d'anys.

Observant el terreny amb deteniment podem identificar períodes de forts corrents, amb la conseqüent aportació als còdols que formen la gran massa de la muntanya, i d'altres períodes en què el cabal era més feble i en què es dipositen argiles i sorres. Tot això modelant un paisatge d'una extraordinària bellesa.

Les coves de la Vansa, consisteixen en una sèrie de grans balmes habitades ja des d'èpoques prehistòriques, on encara hi podem observar restes de fortificacions medievals.

Aquestes fortificacions medievals van donar origen a l'antiga jurisdicció senyorial de La Baronia de la Vansa formada per les poblacions de Lluçars, Boada i Tòrrer.

Dins la cova més important hi podem distingir, encara en molt bon estat de conservació les dependències d'una important masia, amb la seva cuina, celler, estables, corralines, etc. Una llinda identifica la data (1776) d'una de les moltes reedificacions, tot aprofitant elements més antics avui gairebé desapareguts com l'església i el castell medieval.

També hi podem identificar elements moderns, pensem que aquestes coves foren habitades fins el 1960, un dels nostres expedicionaris coneix una persona que va néixer en aquesta masia.

Molt a prop de la cova principal es troba les ruïnes de l'església de la Mare de Déu de Gràcia, temple romànic d'una sola nau, que per la seva arquitectura la podríem datar vers el segle XI, i que coincideix amb un document del 1010 en què el comte Ermengol II d'Urgell cita el lloc de Lavançola, la referència més antiga del lloc de la Vansa.

La imatge romànica de la Mare de Déu fou traslladada a l'església parroquial de Sant Pere de Lluçars.

Per completar la visita a la Baronia de la Vansa es va visitar el poble de Tòrrec, situat en un petit turó de 525 m d'altura.

Ens va fer de guia d'excepció el seu alcalde Sr. Antoni Bertran. És un poble molt pintoresc amb les cases de pedra totalment restaurades i on podem gaudir de tranquils racons plens de plantes i flors

Cal destacar l'església de Sant Isidre, edifici de planta rectangular, d'una sola nau, que sembla és fruit d'una remodelació i ampliació d'una antiga església barroca. La seva espadanya amb dos finestrals és del 1912.

La informació presentada ha estat extreta del dossier de Cloenda realitzat pel Professor i Llicenciat en Història, Ramon Bernaus.

Com a cloenda, després d'un dinar de germanor al "Casal de Vilanova de Meià", vam poder reviure les activitats realitzades al llarg d'aquest estiu:

- Conferència sobre les Pintures prehistòriques esquemàtiques de l'Arc Mediterrani, a càrrec dels professors de la Universitat de Barcelona: Drs. Maria Àngels Petit i Josep Mª Fullola. I visita a la Cova dels Vilars (4 i 5 de juliol)

- Llorenç de Montgai: Paisatge, aigua i cultius hidropònics (29 de juliol)
- Baldomà: De l'Arqueologia i la Prehistòria a la Cultura de l'Aigua i del. A càrrec del Pintor Antoni Borrell de Baldomà. Vi (9 d'agost)
- Anya: Testimonis insòlits del nostre passat. A càrrec dels Srs. Ferran Salvat (alcalde d'Anyà) i Joan Ramon (Arqueòleg de l'IEI) i de l'Associació la Travessa d'Anyà. (12 d'agost)
- Privà - Fontanelles – Montalegre: On el paisatge, la mística i la natura es fonen en un tot (19 d'agost).

Per últim s'anunciaren les properes activitats de l'Associació:

- Setembre: Participació en les Jornades Europees del Patrimoni amb una conferència i Visita Cultural a Cubells sobre "L'aigua, un bé escàs i les solucions aportades pels cubellesos"
- Octubre: Visita a l'Exposició de la Seu Vella de Lleida "L'esplendor retrobada". Realitzada conjuntament amb L'Associació Cultural "La Travessa" d'Anyà, sota el guiatge d'en Joan Ramon González (arqueòleg del IEI)